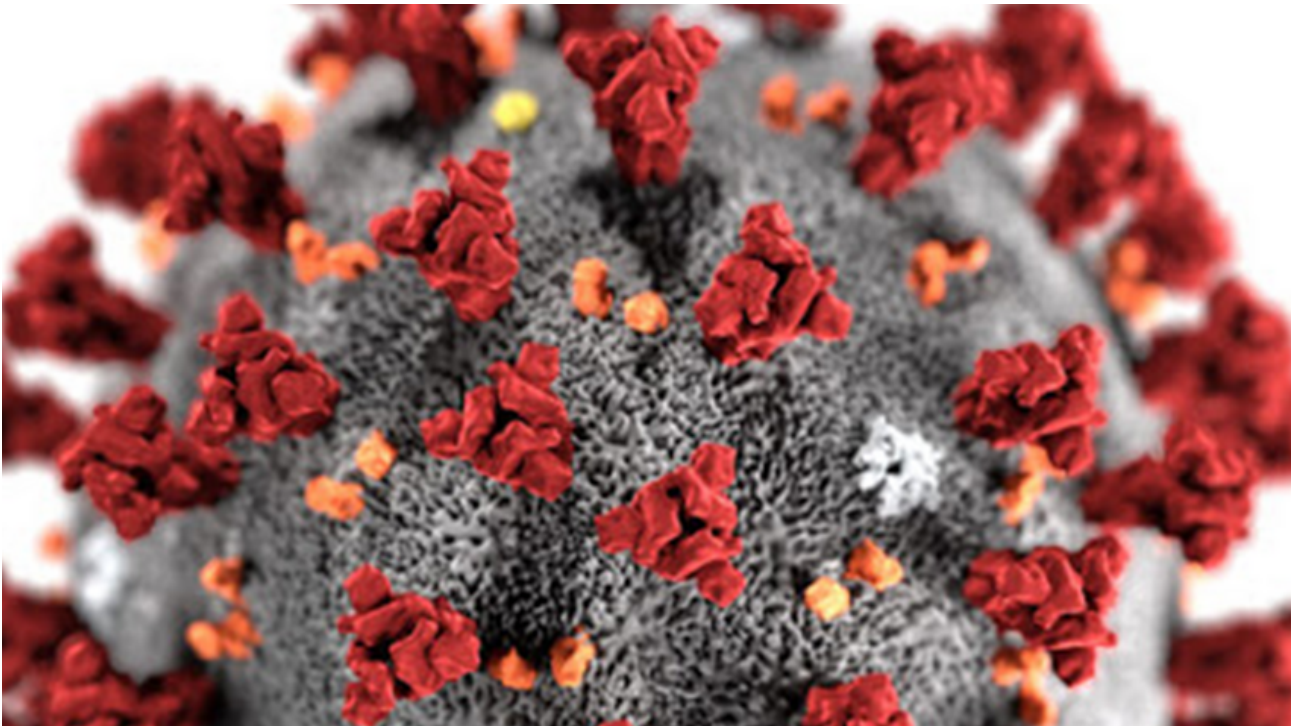


Kasper Jørgensen

Demens øger risiko for at dø med COVID-19

Demens har i flere studier vist sig at være knyttet til øget risiko for at dø med COVID-19. Det er der flere mulige forklaringer på. Der er endvidere rapporter om, at patienter med demens udviser et lidt anderledes symptombillede end det klassiske med feber, åndenød og hoste.



Høj dødelighed

Blandt plejehjemsbeboere, der er testet positive, er risikoen for at dø med COVID-19 relativt høj. Siden marts 2020 er der konstateret 927 COVID-19 bekræftede tilfælde på danske plejehjem, hvoraf 277 - svarende til knap hver tredje - er døde. I baggrundsbefolkningen ligger dødeligheden med COVID-19 markant lavere (omkring 1,1 %), men tallene kan ikke sammenlignes direkte, idet beboere på plejehjem i sagens natur er meget ældre og har mange flere sygdomme end den øvrige befolkning.

Atypisk symptombillede

Da den første bølge af epidemien i foråret 2020 skyldede ind over Europa, blev Norditalien som bekendt hårdt ramt. Et efterfølgende studie fra provinsen Brescia lidt øst for Milano har set på sammenhængen mellem COVID-19 og demens. I månederne februar til april 2020 blev 627 patienter med lungebetændelse forårsaget af COVID-19 indlagt på et hospital i provinsen. Heraf blev 82 patienter yderligere diagnosticeret med demens. Gruppen af COVID-19 patienter med demens udviste et anderledes symptombillede ved indlæggelsen end det klassiske. Kun 47% havde feber, 44% havde åndenød og 14% havde hoste. Til gengæld var to ud af tre COVID-19 patienter med demens præget



af delir, især af den stille (hypoaktive) slags, og mere end halvdelen af patienterne havde forværret praktisk funktionsevne ved indlæggelsen.

Sårbar gruppe

Det italienske studie fandt en dødelighed på 63% blandt COVID-19 patienter med demens, hvorimod dødeligheden blandt COVID-19 patienter uden demens lå omkring 26%. En nærmere analyse af data (ved hjælp af såkaldt logistisk regression) viste, at både alder og demens udgjorde selvstændige signifikante risikofaktorer for at dø med COVID-19.

Patienter med demens havde en odds ratio for at dø på 1,84 (95% konfidensinterval 1,08-3,13), hvilket kan oversættes til en risikoøgning omkring 84%. Andre studier har fundet endnu højere dødsrisiko. En meta-analyse af fem studier - inklusive det italienske studie - fandt en risikoratio på 2,6 (95% konfidensinterval 1,86-3,65) for at dø med COVID-19 for personer med demens sammenlignet med personer uden demens.

Der er ingen enkel forklaring på den høje COVID-19 dødelighed blandt personer med demens. En af de mere nærliggende årsager er nok, at personer med demens har sværere ved at forstå og at overholde anbefalinger om social afstand og skærpet håndhygiejne og i det hele taget passe på sig selv. Det bidrager til at gøre dem særligt sårbare. I en situation med akut mangel på intensivpladser og respiratorer er det heller ikke utænkeligt, at personer med demens glider bag i køen.

Overlappende risikofaktorer

Risikofaktorerne for at dø med COVID-19 er belyst i adskillige studier. Ifølge en nylig meta-analyse af 14 studier med til sammen op imod 30.000 COVID-19 patienter og knap 1.500 dødsfald er de væsentligste risikofaktorer høj alder, forhøjet blodtryk, hjertekarsygdom, diabetes, kronisk obstruktiv lungesygdom ('rygerlunger') og kræft. Også mandligt køn udgør en risikofaktor for COVID-19 om end i mindre grad.

Det er tankevækkende, at tre af disse risikofaktorer - høj alder, forhøjet blodtryk, hjertekarsygdom - også er velkendte risikofaktorer for udvikling af demens. Det antyder, at nogle personer med demens i forvejen kan have en helbredsprofil, der gør dem sårbare for at dø med COVID-19.

Genetisk bestemt risiko

Som tidligere omtalt her på hjemmesiden har et engelsk registerstudie vist, at en særlig genetisk profil - nærmere bestemt to kopier af e4-varianten af ApoE-genet - medfører øget risiko for både at få Alzheimers sygdom og for at blive alvorligt syge af COVID-19. I mellemtiden har forskerne foretaget yderligere analyser, hvor de har set på sammenhængen mellem gener og dødelighed blandt personer med COVID-19 infektion. Den omtalte e4-e4 genotype viste sig at være associeret med en fire gange forøget dødelighed med COVID-19 i den engelske *UK Biobank*.

BAGGRUND

[Bianchetti A, Rozzini R, Guerini F, Boffelli S, Ranieri P, Minelli G, et al. Clinical Presentation of COVID19 in Dementia Patients. J Nutr Health Aging. 2020;24\(6\):560-2.](#)

[Haryanto TI, Putri C, Situmeang RFV, Kumiawan A. Dementia is a predictor for mortality outcome from coronavirus disease 2019 \(COVID-19\) infection. Eur Arch Psychiatry Clin Neurosci. 2020.](#)

[Parohan M, Yaghoubi S, Seraji A, Javanbakht MH, Sarraf P, Djalali M. Risk factors for mortality in patients with Coronavirus disease 2019 \(COVID-19\) infection: a systematic review and meta-analysis of observational studies. Aging Male. 2020;1-9.](#)

[Kuo CL, Pilling LC, Atkins JL, Masoli JAH, Delgado J, Kuchel GA, et al. ApoE e4e4 Genotype and Mortality With COVID-19 in UK Biobank. J Gerontol A Biol Sci Med Sci. 2020;75\(9\):1801-3.](#)

[Janbek J, Taudorf L, Musaeus CS, Firmodt-Møller N, Laursen TM, Waldemar G. Increased short- and long-term mortality following infections in dementia: a nationwide registry-based cohort study. Eur J Neurol. 2020](#)

[Statens Serum Institut. Overvågning af COVID-19: COVID-19 på plejehjem.](#)

Oprettet: 30. november 2020